Ч. 60 Второк 17 (29) марта 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Перший роздор серед німецких опозицийників.— Справа угоди з Угорщиною. — Цісар німецкий о мирі. — Росия і Анґлія в хіньскій справі.— В імени людскости може й до війни прийти.

Партия Шенерера відлучила ся вже рішучо від прочих німецких партий а Шенерер заповів навіть формально борбу против німецких поступовців і німецкої партиї людової. На вічу селяньскім в Боденбах, котре скликали прихильники Шенерера заповіджено ту борбу давним добре випробованим звичаєм. Репрезентантів других партий німецких послів Ріхтера і Мільнера не лиш не допущено до слова, але ще й просто викинено з віча, а Шенерер сам подав до відомости вічовиків, що вислав до посла Барайтера, голови німецкої партиї людової, телеґраму в котрій сказано: „Від нині не можу вже признавати т. зв. спільної запоруки Німців в парляменті. Так отже настав серед німецких опозицийників дійстний перший роздор.

З Відня доносять, що справа угоди з Угорщиною не стане на порядку дневнім перед великодними сьвятами ані в австрийскім ані в угорскім парляменті, а іменно для того, що па завтрішнім засіданю австрийского парляменту треба закінчити ще дебати над проґрамою ґр. Туна, відтак прийдуть на порядок внесеня в справі обжалованя міністрів з попередного кабінету, котрі займуть також богато часу, а наконець треба буде залагодити ще цілий ряд пильних внесень.

Цісар німецкий виголосив підчас обіду на корабли Льойда „Цісар Вільгельм Великий“ замітну бесіду, в котрій сказав, що єго змаганем єсть удержати мир, бо нарід лиш під благословенем мира може розвивати ся. Цісар згадав дальше про то, що цісар Вільгельм I поставив кріпку основу під армію і лиш завдяки тому удало ся тепер мир удержати. При сій нагоді згадав цісар про то, що в парляменті за кілька годин має ся довершити велике діло (ухвала збільшеня фльоти), котре причинить ся до дальшого розвою сили і величини Німеччини. Наконець підніс цісар також тоаст на здоровлє кн. Бісмарка.

На далекім Веході, в Азиї і на Заході в Америці лагодять ся якісь важні події, котрих остаточний результат не дасть ся ще нині добре предвидіти. Може бути, що бодай в найблизшім часі ані в Азиї ані в Америці не прийде до війни, але мимо того ситуация єсть дуже непевна і напружена. Росия остаточно дістала Порт Артур на 25 літ і право укріпленя єго а тим самим запанувала і над заливом Печілї, з котрого найліпший приступ до хіньскої столиці. Крім того дістала право будувати зелїзницю через Манджурию аж до порту Талієн-ван. Тим способом стала ся Росия дійстно паном ситуациї в Хіні а внаслідок того істнованє Хіни яко великої держави висить лиш на волоску. Нехай лиш Росия побудує зелїзницю вздовж Сибіри і через Манджурию, а тогди зможе она взяти ся инакше до Хіни, діставши ся до єї осередка. Не диво, що теперішнє становище і успіхи Росиї в Хіні занепокоїли Анґлію у великій мірі. „Times“ для того ось що пише: Наслідки успіхів Росиї на становище Хіни суть так поважні, що они могли би змусити Анґлію поробити безпролочно відповідні кроки, а на всякий случай мусять они основно змінити засади нашої політики на далекім Веході. Доси опирала ся та політика на бажаню, щоби удержати независимість Хіни. Але скоро жаданя, які Росия поставила Хіні, суть дозволені і беруть верх, то будемо мусїли погодити ся з фактом, що Хіна готова зійти на середно-азийский ханат і остаточно Росия єї загорне. Порт Артур загрожує і опановує осередок політичної власти в Хіні. Годі заперечити або утаїти, що занятє того порту містить в собі намір виключити від впливу в Хіні всї инші держави і остаточно забрати єї.

Повисшу обаву анґлійскої ґазети можна би уважати за ще тим більше оправдану, як би потвердила ся вість, після котрої мало межи Росиєю а Японом прийти до якогось порозуміня і що Росия відступила Японцям Корею. Яким правом то могло стати ся, про се очевидно байдуже. Фактом єсть однакож, що Росия мусїла зречи ся бодай на тепер свого впливу в Кореї в користь Япану.

В Америці знов готово задля „людскости“ прийти до війни. Сполучені Держави північної Америки шукають собі конче приключки ізза Куби. Вибух на корабли „Maine“ під Кубою здавав ся зразу надавати добру нагоду до того, але справоздапє комісий о сїм вибуху не вияснило річи; іспаньска комісия сказала, що вибух настав на самім корабли, а американьска комісия каже, що наслідком підводної міни, але не подає ніякого доказу на то, ані близ-

7)

Найстарша і найбільша держава

або

Хіна, єї минувшість і теперішність.

(Після Гессе-Вартеґґа, Е. Вольфа, ґр. Б. Сеченї'ого і др. зладив К. Вербенко).

(Дальше *).

III.

Хіньский цісар і єго двір. — Кілько їсть хіньский цісар і кілько має жінок. — Цісарске весїлє. — Хіньске правительство і єго урядники. — Адміністрация державна.

Від 4 марта 1889 р. панує в Хіні цісар Кванґ-су, котрий вступив на престол маючи 15 літ. В руках цісаря спочиває найвисша духовна і сьвітска власть, а відповідно до того має він титул Тієн-це, що значить; „син царства небесного“, і Гванґ-ті — найсьвітлїйший володїтель“. Цісар установляє закони, але за порадою своїх міністрів, котрі суть одвічальні. Відзнакою цісаря єсть жовта шовкова одіж, а жовта барва єсть також барвою державною. Ґербом цісарскої родини а тим самим і хіньскої держави єсть: лабатий і зубатий змій з 5 кіґтями в кождій лабі, а перед єго головою єсть куля, з котрої з двох боків виходить ніби поломінь. На хіньских прапорах єсть той змій чорний на жовтім днї.

Цісареви в Хіні віддають найвисшу честь майже таку саму як Богови, а ціле єго житє складає ся з одного майже неперервного ряду всїляких церемоний, котрих і він і ті, що єго окружають, мусять держати ся. Цісар майже нїколи не показує ся свому народови і нїхто не має до него приступу. До недавна не хотїли хіньскі цісарі принимати на авдиенциї навіть европейских амбасадорів, і аж в найновійших часах удало ся европейским державам вимусити на хіньскім дворі то, що цісар вже їх приймає, але все-таки не у власній палаті, лиш в окремім до того збудованім будинку. Лиш кілька разів до року відбувають ся в цісарскій палаті торжества, а тогди вільно являти ся перед цісарем лиш членам цісарскої родини та найвисшим достойникам державним; женщинам, навіть цісарским жінкам не вільно па сих торжествах являти ся. Давнїйше, коли ще панувала покійна цісарева-реґентка, то она явила ся на сих торжествах з кількома своїми придворними дамами, але впрочім могли приходити лиш самі мужчини. Она засїдала тогди на престолї, а всї гості, навіть і сам „син царства небесного“ мусїли після приписів церемониї ставати на коліна і бити перед нею поклони — „син царства небесного“ аж трийцять і шість разів. На другий день по торжестві для мужчин відбуває ся таке саме торжество для женщин, але тогди знов не вільно являти ся мужчинам.

Серед таких обставин дуже трудно знати щось докладнїйше і з власного погляду про житє на хіньскім дворі. Аж в найновійших часах можна було дещо о тім провідати по части з книги церемоний, по части з урядової, писаної ґазети хіньскої: Кінґ-Пау. Всї постанови, яких мусить держати ся сам цісар, єго родина і цїлий двір, суть списані як найточнїйше в 200 грубих книгах, з котрих особливо 48-ма містить в собі всїлякі церемониї, котрі обовязують ще й нинї. Як би не ті книги і не згадана ґазета, то нїхто би й не знав, що діє ся поза червоними мурами і під жовтими порцеляновими дахами цісарских палат.

Цісарский двір з своїми многими тисячами урядників, евнухів, ґвардий, гаремових дам та невільниць творить сам про себе окрему малу державу, з власними міністерствами, судами і фінансами, а цїла та адміністрация єсть певно далеко більша, ак адміністрация неодної европейскої держави. Найвисший уряд двірский, званий Нуйву-фу, складає ся з кільканайцять міністрів і мандаринів, під властию котрих стоять прочі урядники, поділені на окремі відділи. Перший відділ мусить дбати про то, без чого і сам хіньский цісар не може обійти ся — про їду. Після приписів двірских мусить той уряд визначувати що дня на саму особу цісаря: Трийцять фунтів мяса на однім полумиску а сїм фунтів мяса на росіл; півтора фунта смальцю і півтора фунта масла; дві вівцї, дві качки і дві курки, або пару иншого дробу; молока від вісімдесяти коров і сїмдесять і пять пачок чаю. Цісарева дістає двайцять один фунтів мяса па полумисках, тринайцять фунтів мяса на росіл, одну качку і одну курку або одну штуку якогось иншого

*) Гляди ч. 27 „Народ. Часописи“.

шого поясненя. Отже президент Мек Кінлї має завтра або позавтру зажадати від конґресу пів тора міліона долярів на запомогу для жителїв на Кубі, а Іспанцям має покласти на серце, щоби они так само подали поміч Іспанцям на Кубі, що не мають нїяких средств до житя, та щоби постарали ся о то, щоби війна на Кубі раз закінчила ся, бо в противнім случаю Сполучені Держави будуть змушені зі взглядів людскости вмішати ся на силу до сеї справи.

Новинки.

Львів дня 28-го марта 1898.

— Іменованя. Ц. к. Намістництво іменувало комісарями надзору парових котлів: ц. к. провізоричного інжинера Володим. Обертиньского в Новім Санчи для повіта новосандецкого, ц. к. інжинера Евст. Паненку в Тернополи для повітів: тернопільского, скалатского, теребовельского і збаражского та ц. к. інжинера Ад. Мічку в Коломиї для повітів: коломийского, косівского, снятиньского і надвірняньского.

— Послїдний загальний збір членів Руского товариства педаґоґічного відбув ся дня 6-го марта 1898. На тім загальнім зборі рішено змінити статут товариства в тім напрямі, щоби товариству було вільно побіч філїй засновувати також педаґоґічні кружки. На тім-же зборі вибрано новий видїл, в котрого склад війшли: яко голова п. Едвард Харкевич, а яко члени: пп. Василь Білецкий, Варвара Лїтиньска, Прокіп Мостович, Іляр. Огоновский, Кость Паньківский, др. Михайло Пачовский, Іван Петришин, Іван Строньский, Осип Танчаковский, Ілия Чиж. — На заступників членів видїлу вибрані пп.: Ольга Барвіньска, Теофіля Огоновска, Андрій Яворский. — До комісиї контрольної вибрані пп.: Петро Огоновский, о. Алєксандер Стефанович, Володимир Шухевич. — Перше засїданє відбув новий видїл дня 18-го марта 1898 і уконституовав ся так: заступником голови вибраний п. Іляр. Огоновский, секретарем п. Прокіп Мостович, касиєркою п. Варвара Лїтиньска, контрольором п. Ілия Чиж, маґазинером п. Кость Паньківский. — До комітету для справ Інститута Руского товариства педаґоґічного під покровом сьв. о. Николая у Львові вибрані: о. Діониз. Дорожиньский, п. К. Паньківский, др. М. Пачовский, др. Стефан Федак, п. Е. Харкевич, др. Антін Хомин. — Відтак в обширній дискусиї обговорено докладно способи, якими можна би прискорити осягненє цїлий товариства і роздїлено працю між поодиноких членів видїлу ось так: 1) К. Паньківский підняв ся зінконтрувати книгу членів і предложити на найблизшім засїданю видїлу виказ тих членів, що не платять вкладок, щоби їх з товариства вичеркнути: 2) І. Петришин, І. Строньский і І. Чиж обовязали ся уложити відозву до філїй в цїли розбудженя живійшого руху на поли руского шкільництва на провінциї; 3) В. Білецкий, Іл. Огоновский і О. Танчаковский взяли на себе обдумати способи побільшеня запомогового фонду для учителїв; 4) Іл. Огоновский, др. М. Пачовский і І. Строньский підняли ся уложити до рускої суспільности відозву в справі заснованя бурси імени Франца Йосифа І. головно для синів учителїв. Сю бурсу рішив видїл заснувати для звеличеня ювилею 50-лїтного панованя Єго Величества Цїсаря Франца Йосифа І. — За Видїл Руского товариства педаґоґічного у Львові: — *Харкевич*, голова. — *Мостович*, секретар.

— Нещастна пригода. Мария Тостяк, 22-лїтна мамка у Йонаса Левенгека у Львові при ул. Городецкій, чистила в суботу рано підлогу і поставила на кухни коробку з масою до підлоги, аби єї розігріти. Маса експльодувала з великою силою і попарила Марию Тостяк так тяжко на лици, руках і грудях, що нема надії на удержанє єї при житю. По заосмотреню Тостяковоі відвезено єї до головного шпиталю.

— З Жидачівщини одержали ми від кількох громад отсе письмо з просьбою о уміщене: Просимо ті громади і особи, котрі сего року спроваджували вагонами кукурузу і бараболю, щоби зволили подати в часописях до прилюдної відомости жерела, в котрих треба ті артикули замавляти, а також цїну їх і кошти довозу, бо многі громади не знають собі в тім взглядї порадити.

— Огні. В Тучапах під Ярославом вибух в ночи 23-го с. м. грізний огонь в хатї селянина Андрія Завади, котрого не було дома. В 20 мінутах полуминь обіймила два сусїдні будинки, а при сильнім вітрі в тім часї грозила цїлому селу велика небезпечність. Завдяки двірскій сторожи пожарній удало ся огонь спинити. З чотирох погорівших будинків один не був обезпечений.

— З Букачовець пишуть нам: Дня 1-го марта с. р. утонули два селяни з Цьвітової, калуского повіта, Стах Грабарский і Петро Грабарский, везучи дерево через лїд на Днїстрі до Букачовець. Лїд під кіньми заломив ся і оба Грабарскі кинули ся до ратунку, але на дармо: і конї і фіра, а відтак і оба они пішли під лїд і пропали на віки. Стах Грабарский мав 56 лїт, а Петро 35. Перший з них мав при собі 30 зр., другий 3 зр. і нїклевий годинник. Трупів доси не віднайдено, тому вдови і сироти просять ч. уряди громадскі понад Днїстром, аби они на случай віднайденя трупів зволили повідомити о тім громадский уряд в Цьвітовій, почта Букачівцї.

Телеґрами.

Відень 28 марта. Є. Вел. Цїсар принимав вчера президию палати послів на загальній авдиєнциї.

Атини 28 марта. Християни на Кретї лагодять петицию на користь кн. Юрия, котру мають вручити адміралам.

Вашінґтон 28 марта. Потверджуєсь вість, що американьске правительство ухвалило повідомити Іспанію, що положенє на Кубі стало ся для Американців не до знесеня і Іспанія мусить війну на Кубі як найскорше закінчити. Правительство визначить до того лиш короткий речинець.

Пекін 28 марта. Російский репрезентант підписав вже угоду з Хіною, після котрої Хіна відступає Росиї в посесию Порт-Артур і Талієн-ван та позваляє будувати зелїзницю до Порт Артура. Хіна задержує верховну власть, а оба порти мають бути приступні для воєнних фльот всїх народів.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістки.

— **На продаж**: В Хотїни під Калушем, емеритований учитель п. Мартин Посацкий продає поодиноко, по цїнї приступній пнї пчіл в улиях товариских.

дробу; дванайцять збанків води, молока від двайцяти пяти коров і десять пачок чаю. Так само точно після приписів дістають евнухи, другі жінки цїсарскі, дами двірскі і вся служба; найпослїднїйший слуга дістає на день фунт мяса, молока від єдної корови і пачку чаю.

Другий віддїл мінїстерства цїсарского двору має пильнувати безпечности цїсарскої особи. Під єго зарядом стоїть прибочна ґвардия цїсарска, оборона цїсарскої палати і ґвардия, що супроваджає цїсаря підчас єго подорожи. Всеї ґвардиї єсть звичайно сім до вісїм сот мужа, а всї належать до т. зв. „жовтого прапора“, котрий складає ся з самих Манджурів. Підчас якоїсь паради убирають ся они в пишні шовкові уніформи та в позолочувані металеві шеломи з цїсарским змієм, але крім гелебард і мечів, не мають иншої зброї; поодинокі віддїли тої ґвардиї мають ще луки й стріли, але карабінів не носять.

Третий віддїл мінїстерства має допильновувати церемоний межи членами цїсарскої родини; вістники та евнухи сего віддїлу впорядковують похід гаремових дам, коли они ідуть поклонити ся цїсареви, установляють дружину цїсарску і почетну сторожу, котра супроваджає цїсаря, коли він виходить з своєї палати і роблять службу підчас торжества або авдиєнций.

Найцїкавійший єсть четвертий віддїл, під котрого зарядом стоїть цїсарский гарем. Урядники сего віддїлу мають обовязок добирати дам до гарему, на котрі іде найбільша часть видатків двірских; до сего віддїлу належить також збирати податки і допильновувати цїсарскі доходи. Урядники сего віддїлу суть, розуміє ся, по найбільшій части евнухами (мужчинами позбавленими мужеської сили), безженні, убирають ся як мужчини, але не мають бороди; їх єсть не менше не більше лиш пять тисячів. Потрібних людий до сего уряду не так легко роздобути, длятого мінїстерство купує від родичів або свояків відповідних хлопців, з котрих відтак робить евнухів; крім того єсть від 1829 р. закон, котрий постановляє, що синів тих, котрих страчено за убийство в родинї, треба віддавати цїсарским властям гаремовим, з них відтак роблять „достойників“ чи они того хотять чи нї.

На око настоятелькою всїх дам гаремових єсть королева-мати, але поправдї мусить і она слухати приписів четвертого віддїлу. Цїсарева-мати має однакож право вибирати цїсареви єго жінки і дами гаремові. Закон постановляє, що цїсар мусить мати крім найпершої жінки, цїсаревої ще дві побічні цїсареви; одна з тих двох називає ся цїсаревою всхідної, а друга західної комнати. Крім сих прибирає собі цїсар ще девять жінок другої кляси, двайцять сїм жінок третої кляси і вісїмдесять один жінок дальших кляс. Закон того не каже, на основі яких заслуг ті жінки цїсарскі дїлять ся на кляси. Хінцї мабуть гадають, що то було би против повати „сина царства небесного“ як би він взяв собі лиш одну жінку і длятого дають єму відразу аж девять. До того ще відбуває ся що три роки в цїсарскій палатї нарада дївчат, на котру офіцири з манджурского прапора мусять посилати всї свої доньки в лїтах межи дванайцятим а шїснайцятим роком. Цїсар з цїсаревою-матїрю вибирає тодї з поміж них ті, що єму подобають ся і они лишають ся на цїсарскім дворі аж до двайцять пятого року житя, а відтак вертають домів з цїсарскою ласкою. Буває однакож і так, що декотрі з них остають ся і дальше, переходять всї кляси, а навіть стають цїсаревими. Цїсар тогди не зважає на то, з якого роду походить єго улюблена і яке становище займає в суспільности єї родина. Матїр цїсаря Гієн-фунґа, що панував від 1850 р. до 1861 р., була дуже бідною дївчиною і походила з дуже низького роду; продавала десь на якійсь повній болота улици в Пекінї овочі. Єї незвичайна краса впала в око першому мінїстрови цїсарскому і він не питаючи богато взяв єї до цїсарского гарему, і она опісля стала цїсаревою.

Теперішний цїсар хіньский одружив ся дня 26 лютого 1889 р., бо хоч він родив ся 1 липня 1871 р., кінчив в тім роцї після хіньского численя двайцятий рік, мусів вступати на престол, а після старого закона, цїсар заким вступить на престол, мусить одружити ся. Отже то одруженє відбуло ся згаданого дня зі всїлякими дивного рода звичаями і церемоніями. Ще на рік перед тим придано цїсареви молоденьку, 15-лїтну дївчину з манджурского роду до обслуги. Незадовго по тім відбула ся в цїсарскій палатї в Пекінї перша нарада дївчат; тисячі молоденьких дївчат, віком від 12 до 16 лїт, розуміє ся, самих найкрасших, явило ся зі своїми батьками, самими Манджурами, на цїсарскім дворі, а цїсарева-реґентка вибирала перший раз. За кілька днів вибрані кандидатки явили ся знову до тїснїйшого вибору. Вибрано 30, записано всїх дуже докладно і післано назад домів з тим, щоби они, скоро їм дадуть знати, явили ся знову.

Дня 28 жовтня 1888 р. покликано їх знову; всї трийцять молоденьких дївчат гощено в цїсарскій палатї. Підчас гостини цїсар розмавляв з ними, а відтак сказав цїсаревій-реґентцї, котра єму найлїпше сподобала ся. Дня 8 падолиста 1888 р. появила ся в пекіньскій „урядовій ґазетї“ оповістка, що „Єг-го-на-ля“, дївиця великої честноти, хороша з лиця і чемна в поведеню, донька манджурского ґенерала, своячка цїсаревої-реґентки, вибрана на жінку для цїсаря. Весїлє могло відбути ся аж за три місяцї, бо треба було до него великого приготовленя. А щоби і нарід знав, що буде мати цїсареву та тїшив ся, наложено весїль-

— Напродаж: 30 пражин доброго ґрунту (орениції) з недокладеною хатою, стайня і став, при дорозї в руских горах на Буковинї. Купцї найдуть скору згоду у Н. В. Чорногуза, прав. дяка в Мареничах, почта Усте-Путилів на Буковинї.

— Пошукує посади півця церковного Стефан Михайлюк, півець церковний в Безбудах пов. золочівского послїдна почта Куткір, знаючий добре сьпів церковний і ритуал, — нежонатий, може обняти посаду від Проводів.

— Відповідної служби пошукує 17-лїтний хлопець гр. кат. обряду з укінченою 6 клясою шкіли народної і з добрим вихованем. Ласкаві зголошеня просить ся присилати на руки редакциї „Народ. Часописи“.

— Заряд краєвого варстату для виробу забавок в Яворові посїдає значну скількість на складї виробів для селян як: ложки, веретена, валки до тїста, цівки для ткачів, решета, рогіжки, маґільницї, опалки, кобелї, кошики, соломянки, забавки для дїтий і т. п. по дуже низьких цїнах. При більшім замовленю опускає ся рабат.

І. Ш. Ж. знад Днїстра: Услівє вступленя до школи лїсової в Болехові єсть скінчений 17-ий рік, а 25-ий рік житя після нашої думки не повинен би бути перешкодою. Впрочім певну відповідь на то може Вам дати лиш ц. к. Дирекция домен і лїсів по внесеню просьби і по рішеню мінїстерства, котрому предкладає кандидатури до затвердженя. А як би Ви мали дволїтну практику лїсову, то Вам певно не відмовлять принятя. Стипендию можна дістати в міру того, як вакують 110 до 275 зр., решту треба доплачувати. Школа числить на удержане ученика 300 зр. Оплату або доплату треба платити місячно з гори. Біле і одїж мусять ученики мати свої; капелюхи і верхну одїж мусять мати такі, яких уживає ц. к. лїсовий персонал надзираючий. Ложку, ніж і вилки треба мати свої, впрочім все дістає ся. Можна також заробляти собі роботами в лїсї. По скінченю школи принимає ся кандидатів до камеральної служби в міру потреби, а що потреба єсть, виходить хиба вже з того самого, що основано преці школу для таких кандидатів. Іменоване зависить від здібности кандидата і від опорожненя посади. Яка єсть платня, того вже не можемо Вам сказати. — **Ал. Чек. в Ст.**: На катар горла може Вам порадити найлїпше лиш лїкар, котрий би Вас оглянув і розслїдив де саме і в чім єсть причина та приписав відповідне полокане, або й вдихуване пари, до чого уживає ся т. зв. інгаляцийних машинок. Ми здалека не можемо Вам нїчого порадити, як хиба то, щоби Ви удали ся до доктора, доки хороба ще не дуже задавнена. До самого полоканя можна би ужити kali hipermanganicum (купити в аптицї за пару крейцарів), і кілька маленьких зернець з него розпустити в лїтній водї, так, щоби вода була лиш рожева від них. Спробуйте також так: На лїтру теплої води у відповіднім горнятку дайте ложку соли. Зробіть собі з чистого паперу досить довгу трубку так, щоби ширший єї конець міг добре закрити горнятко, а вузший конець щоби можна догідно взяти до рота і віддихайте тою парою. — Також не куріть і не пийте горівки і тим подібних напитків. На дворі не віддихайте повним ротом, лиш крізь ніс. Що дня змивайте шию студеною водою, але зачинайте насамперед від лїтної та постепенно поступайте до щораз студенїйшої, щоби тим способом призвичаїти шию до студеної води. — **Манет. Зубр. в С.**: Бюро вивідуваня і раєня служби і роботи можете заложити, але мусите мати на то призволенє свого староства (концесию). Стемпель після того як велика місцевість, в котрій хочете утворити бюро, мабуть лиш на 1 зр. 50 кр. від аркуша. Коли-б місцевість мала більше як 5000 душ, треба би прилїпити стемпель на 2 зр., а при звиш 10.000 душ на 3 зр. — **Члени читальні „Просьвіти“ в Піддн.**: До прилїплюваня штучних вусів, бород і т. п. для ухарактеризованя на виставах театральних уживають иноді живицї, званої мастиксом, або просто лиш привязують тонесенькими ниточками барви тїли, котрих здалека не слїдно; на голову треба мати перуку. Цїлу штуку ухарактеризованя може найлїпше зробити фризиєр, і у того треба казати собі зробити штучні вуси і бороди а як з ними обходити ся він вже поучить. — **Захарієнко Євг. в Кп.**: Згадана Вами бібліотека Ґодгана єсть, як видко титул видавництва, значить ся, видавав єї, чи видає якийсь Ґодган. Книжку того видавництва може Вам доставити кожда книгарня, але мусите на титуловій картцї прочитати, чиїм накладом або в якій друкарни (типоґрафії) вийшла та книжка, в котрім містї і в котрім роцї, а відтак віднести ся до якоїсь книгарнї. Ми здогадуємо ся, що то буде може яке липске видане (а може і віденьске). Віднесїть ся може до антикварні A- Mejstrik-a у Відни (Wien I, Wollzeile 6.) але подайте докладний титул. Писати треба очевидно по нїмецки. Можете також віднести ся до книгарнї: Wilhelm Frick, Wien I. Graben 27. — **О. М. учитель в К. л.**: Підручник до науки польского язика для Нїмця; Wicherkiewicz, polnische Konversations-Grammatik 2 зр. 76 кр. ключ до неї 1 зр. 20 кр. доставить Вам книгарня Fricka (адреса повисше), або Manassewitsch, Polnische Sprachlehre, Hartlebens Verlag, доставить Вам книгарня: Moritz Trömmel, Wien I. Börsegasse 1. Цїна 1 зр. 10 кр. — **Громада Миколаїв коло Бродів**: Лїсти тягнень льосів кн. Євгенія не маємо, а хоч би ми й мали, то хиба лиш одну, бо ми преці анї не устроювали тої льотерії, анї не займали ся розпродажию льосів і нам тих лїст до дальшої розсилки не дано; ми мусимо в кождім случаю довідувати ся окремо в якім банку, що очевидно, коли то часто повтаряє ся і для нас не на руку і для банку не конче приємно вічно шукати і тратити час. Друкувати цїлої лїсти також не можемо, бо то значило би задрукувати хиба цїлу ґазету і ще додаток до неї. Прочитайте на льосї адресу і напишіть туди, нехай Вам пришлють. А найлїпше не купувати яких небудь льосів. Не треба дивити ся на то, що на нїм стоїть якесь голосне імя, але дивити ся на свою кишеню, і замість купити льос за 50 кр. а хоч би й за 50 зр., і жити відтак лиш надією на виграну, лїпше що тиждня відложити бодай 50 кр. і занести на почту до каси ощадности; або купити собі карту почтової каси ощадности і налїплювати на них марки. То буде і розумнїйше і певнїйше, як лиш сама надія. — **У. Г. в Станіславові**: Коли не можете удержати ся, то певно, що було би лїпше учити ся приватно; але мусите на то зважати, чи зможете деяких предметів учити ся без помочи учителя і без відповідних приборів наукових. Що-до короткого взору, то певно що булоби лїпше як би Ви більше шанували очи, що на селї булоби й лекше. Зарядте ся ще й лїкаря, може треба Вам конче уживати очиць (окулярів). В сумерку і лежачи не читайте, а сьвітло при писаню ставте з лївого боку і здалека від голови, щоби очи від лямпи не загрівали ся; не куріть і не пересиджуйте в порохах. — (Дальші відповіди пізнїйше).

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

ний податок в сумі 2 мілїонів таелїв (таель має 2 зр. 25 кр.) отже на наші гроші 4,500.000 зр. А цїле весїлє коштувало півосьма мілїона таелїв або близько 17 мілїонів риньских! Крім того мусїли поодинокі провінциї понасилати всїлякої поживи, дорогих материй шовкових та всїлякого материялу, між иншими також і славний корінь „ґінзенґ“, котрий піби то додає чоловікови сили та й дерево — на домовину цїсарской пари!

Торжественні заручини відбули ся дня 4 грудня 1888 підчас великого пиру, на котрім були лиш самі женщини; мужчини, а між ними і один князь з цїсарского роду, що заступав цїсаря, пирували окремо. Вже при сїй нагодї дістала молода і єї батько від цїсаря дуже дорогі подарунки, котрі однакож були ще нїчим супротив весїльних подарунків. Дня 4 січня 1889 р. принїс цїсарский посланник в торжественнім походї: 200 унций золота (вартість 450 зр.), 10.000 таелїв сріблом, цїлий сервіс до чаю з масивного золота, дві срібні мідьницї, тисяч штук дуже дорогих материй шовкових, 20 монґольских коний верхових осїдланих і 40 коний до ношеня пакунків. Родителї молодої дістали подібні дорогоцїнні дарунки, а навіть члени родини і вся служба не пішли з порожними руками.

На день 26 лютого 1889 назначено весїлє, а на два днї перед тим післав цїсар одного князя до сьвятинї неба і землї, щоби там зложив жертву богам, а також і до сьвятинї предків цїсарских, щоби їх повідомити о маючім відбути ся весїлю. Зроблено то в той спосіб, що повідомлене о вінчаню написано на атласї, котрий спалено на престолї предків. В день вінчаня зійшли ся всї люди з цїсарского двору, кілька тисячів осіб, а всї убрані в нові шовкові одежі та з своїми відзнаками як: в золотом вишиваними птицями (фенїксами) на грудех, з мандаринськими ґузиками на шапках, павиними перами і т. д. Гостї весїльні зібрали ся у великій сали троновій (Таї-го), де на двох жовтим шовком накритих столах лежали відзнаки цїсаревої, а то: золота таблиця з вирітою на ній вінчальною грамотою і золота печатка. Перед троном положено золоте цїсарске берло. Тимчасом цїсарскі ворожбити зьвіздарі робили всїлякі чари та дивили ся на свої зьвіздарскі прилади і остаточно оповістили, що надійшла добра хвиля, значить ся, мила богам, до вінчаня. Тогди понесли цїсаря, убраного в державну одежу з вишиваними на ній золотом зміями в посилцї з жовтого шовку до тронової салї; там всї гостї упали перед ним на колїна, а він оглянув лежачі на столї ознаки цїсаревої. Коли так всї лежали на колїнах і чолами дотикали землї, відчитав один із майстрів церемоній вінчальну грамоту: „Єго Величество цїсар дістав від Єї Величества цїсаревої-реґентки найвисше розпорядженє, силою котрого Єгго-на-ля, донька ґенерала Квеї-Гсіянґ, вибрана цїсаревою. Після виданого нам приказу має ся відбути надїленє цїсаревої берлом“.

Тепер передано берло князеви з цїсарского роду, котрому поручено надїлити ним цїсареву. Серед звуків татарскої музики вернув цїсар знову до своєї палати, а золоту печатку і вінчальну грамоту на золотій таблици зложено до дуже дорогої і незвичайно богато украшеної носилки зі зміями на ній, доокола котрої уґрупував ся цїлий похід з князем попереду, що нїс берло. За тою величезною носилкою несено цїсарску парасолю від сонця, зроблену з жовтої шовкової материї а за нею ішли мінїстри, мандарини, та множество людий, що несли парасолї, хоругви і прапори. За сими поступала наконець громада евнухів, що в прекрасних золотих носилках несли одїж для цїсаревої.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.